

مبانی برنامه‌نویسی

(۱۱-۱۳۹-۱۳۹۹)

جلسه‌ی شانزدهم

تابع ۱

موضوعه‌های تدریس

دانشگاه شهید بهشتی

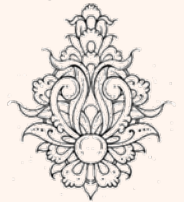
پاییز ۱۳۹۳

دانشکده‌ی مهندسی برق و کامپیوتر

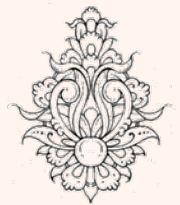
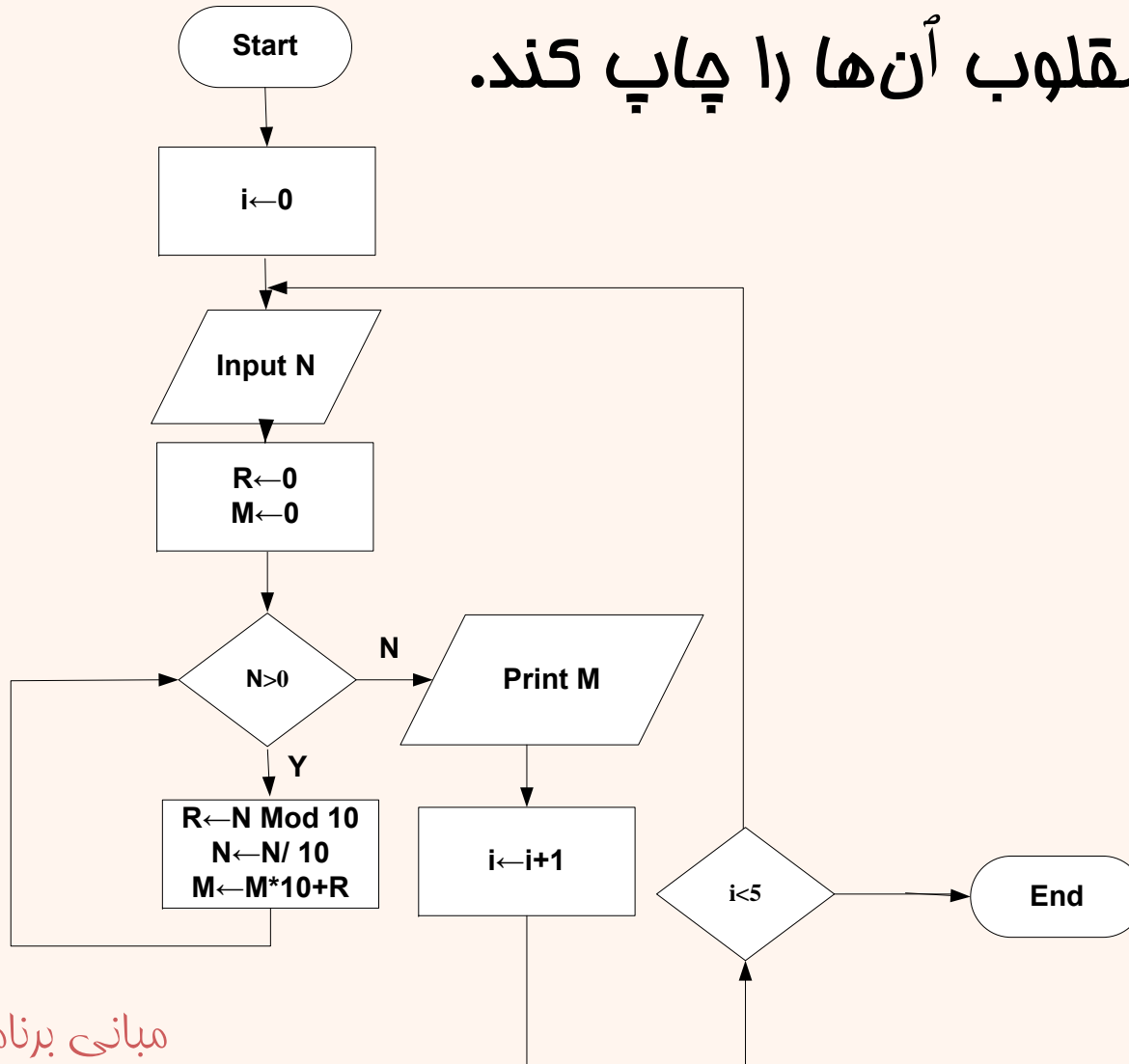
احمد محمودی ازناوه

فهرست مطالب

- حلقه‌ها
 - حلقه‌های تو در تو
 - چند مثال
- معرفی تابع
- بخش‌های یک تابع

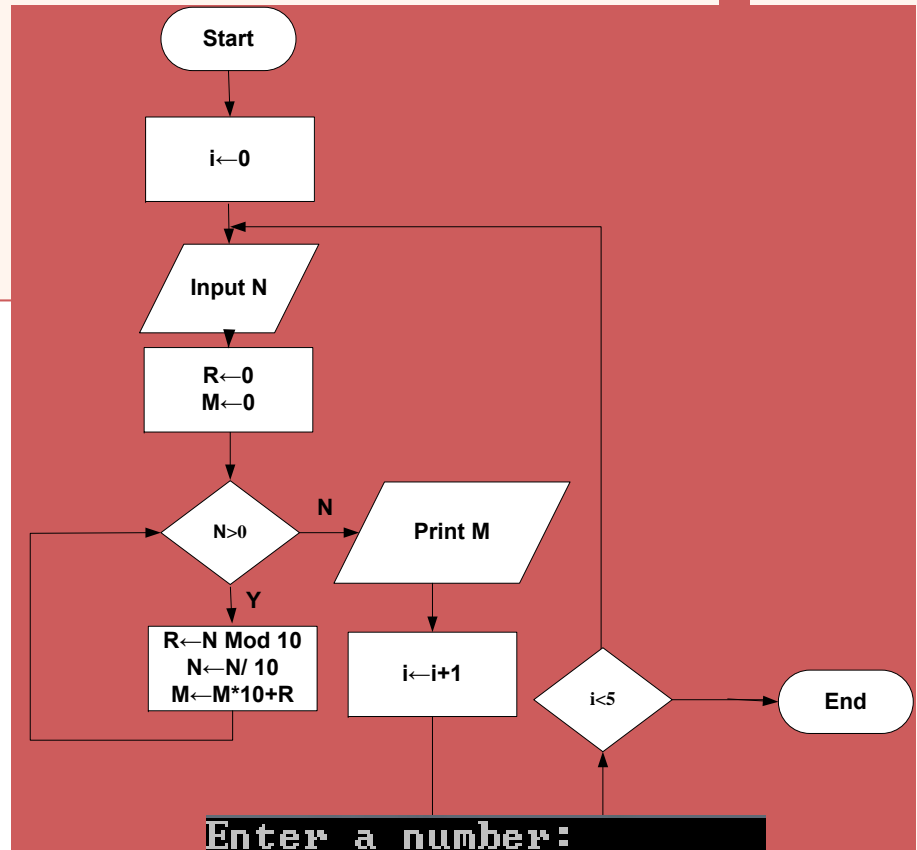
- روندنما و برنامه‌ای بنویسید که ۵ عدد را از ورودی گرفته مقلوب آن‌ها را چاپ کند.


```

int main()
{
int i,r,m,n;
i=0;
for(i=0;i<5;i++)
{
m=0;r=0;
cout<<"Enter a number:\n";
cin>>n;
for(;n>0;){
r=n%10;
n=n/10;
m=m*10+r;
}
cout<< "The result is:" << m <<endl;
}
}

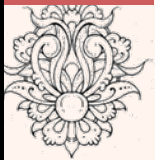
```



```

Enter a number:
167
The result is:761
Enter a number:
86
The result is:68
Enter a number:
555732
The result is:237555
Enter a number:
69700
The result is:796
Enter a number:
230128
The result is:821032

```


دانشگاه
سپهبد
بهشتی

تمرین

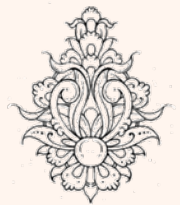
هدف، استفاده از یک حلقه برای انجام محاسبات است، برنامه به گونهای نوشته شود که حاصل جمع به ترتیب محاسبه شود

- برنامه‌ای بنویسید که سری زیر را تا n محاسبه و چاپ کند (n عددی فرد است):

$$sum = 1 - 3 + 5 - 7 + 9 \dots n$$

```
Enter a number:9
The result is:5
```

```
#include <iostream>
using namespace std;
int main()
{
    int sum=0,i,f=1,n;
    cout<<"\nEnter a number:";
    cin>> n;
    for(i=1;i<=n;i=i+2)
    {
        sum = sum+ f*i;
        f=-f;
    }
    cout<<"The result is:" <<sum <<endl;
}
```


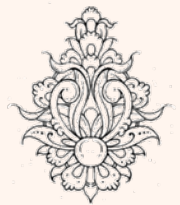
تمرین

- برنامه‌ای بنویسید که n را خوانده و سری زیر را تا n محاسبه و چاپ کند (بدون استفاده از تابع توان پیاده‌سازی شود).

```
int main()
{
    long int sum=0,i,j,p,n;
    cout<<"\nEnter a number:";
    cin>> n;
    for(i=1;i<=n;i++)
    {
        p=1;
        for(j=1;j<=i;j++)
            p=p*j;
        sum = sum + p;
    }
    cout<<"The result is:" <<sum <<endl;
}
```

$$\text{sum} = 1^1 + 2^2 + 3^3 + \dots + n^n$$

```
Enter a number:4
The result is:288
```

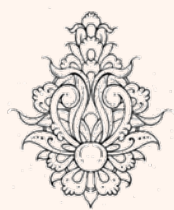

• مثال

جدول ضرب

```
#include <iomanip> // defines setw()
#include <iostream> // defines cout
using namespace std;
int main()
{
for (int x=1; x <= 12; x++)
{
for (int y=1; y <= 12; y++)
cout << setw(4) << x*y;
cout << endl;
}
}
```

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
2	4	6	8	10	12	14	16	18	20	22	24
3	6	9	12	15	18	21	24	27	30	33	36
4	8	12	16	20	24	28	32	36	40	44	48
5	10	15	20	25	30	35	40	45	50	55	60
6	12	18	24	30	36	42	48	54	60	66	72
7	14	21	28	35	42	49	56	63	70	77	84
8	16	24	32	40	48	56	64	72	80	88	96
9	18	27	36	45	54	63	72	81	90	99	108
10	20	30	40	50	60	70	80	90	100	110	120
11	22	33	44	55	66	77	88	99	110	121	132
12	24	36	48	60	72	84	96	108	120	132	144

توقف در حلقه‌های تودرتو

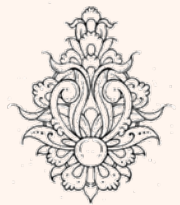
break Statement with Nested Loops

```
#include <iomanip> // defines setw()
#include <iostream> // defines cout
using namespace std;
int main()
{
for (int x=1; x <= 12; x++)
{
for (int y=1; y <= 12; y++)
if (y > x) break;
else cout << setw(4) << x*y;
cout << endl;
}
}
```

• خروجی برنامه زیر چیست؟

هنگامی که از **break** در حلقه‌های تودرتو استفاده می‌شود، خروجی از داخلی‌ترین حلقه صورت می‌گیرد.

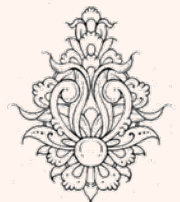
```
1
2 4
3 6 9
4 8 12 16
5 10 15 20 25
6 12 18 24 30 36
7 14 21 28 35 42 49
8 16 24 32 40 48 56 64
9 18 27 36 45 54 63 72 81
10 20 30 40 50 60 70 80 90 100
11 22 33 44 55 66 77 88 99 110 121
12 24 36 48 60 72 84 96 108 120 132 144
```


- برنامه‌ای بنویسید که تعداد «۱»های یک عدد صحیح در نمایش دودویی را بشمارد.

```
#include <iostream>
using namespace std;
int main(){
    int InpNum;
    unsigned char NumOfOnes=0;
    cout<<"please enter a number"<<endl;
    cin>>InpNum;
    for(int i=0; i<32; i++,InpNum>>=1)
        NumOfOnes+=InpNum&1;
    cout<<"The number of '1' is \n";
    cout<<(int)NumOfOnes<<endl;
}
```

```
please enter a number
-1
The number of '1' is
32
```


مثال

برنامه‌های بنویسید که عددی صحیح و مثبت از ورودی بخواند و تعیین کند توانی از ۲ است یا نه؟

۱

```
#include <iostream>
using namespace std;
int main()
{
    unsigned int num;
    char flg=0;
    cin>>num;
    for(int i=1; i<32 && (flg<=1); i++,num>>=1)
        flg+=num&1;
    cout<<(flg==1?"It is power of two":"It is NOT power of two")<<endl;
}
```

۲

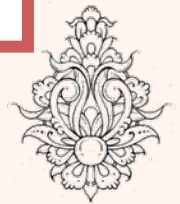


```
#include <iostream>
using namespace std;
int main()
{
    unsigned int num;
    char flg=0;
    cin>>num;
    flg = num && !(num & (num - 1));
    cout<<(flg==1?"It is power of two":"It is NOT power of two")<<endl;
}
```

• تکه برنامه‌ی زیر چه می‌کند؟

```
#include <iostream>
using namespace std;
int main(){
    int num;
    cout<<"please enter a number"<<endl;
    cin>>num;

    num = num - ((num >> 1) & 0x55555555);
    num = (num & 0x33333333) + ((num >> 2) & 0x33333333);
    cout<<(((num + (num >> 4)) & 0x0F0F0F0F) * 0x01010101) >> 24)<<endl;
}
```


پیش از این نیز تا حدی از توابع استفاده کردیم،
برنامه‌های که می‌نوشتیم، تابعی به نام main بود،
همچنین از توابع کتابخانه‌های استفاده کردیم
در این بخش خواهیم آموخت چگونه خودمان توابع
مورد نیاز را بنویسیم

توابع

FUNCTIONS

تعریف تابع

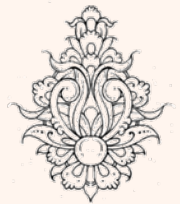
- در بیشتر زبان‌های برنامه‌نویسی، برنامه‌ها به بخش‌های مختلفی تقسیم می‌شوند که به این بخش‌ها «زیربرنامه» گفته می‌شود.
- برای این که برنامه‌های بزرگ قابل مدیریت باشند، برنامه‌نویسان این برنامه‌ها را به زیربرنامه‌هایی بخش‌بندی می‌کنند.
- در زبان C به زیربرنامه «تابع» گفته می‌شود.
- توابع را می‌توان به طور جداگانه کامپایل و آزمایش نمود و در برنامه‌های مختلف بارها از آن‌ها استفاده کرد.

{ <انواع ورودی> <نام تابع> <نوع خروجی>

.....

}

استفاده از توابع برنامه‌نویسی را ساده‌تر می‌کند

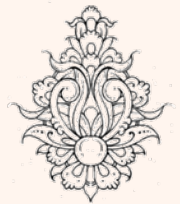
توابع کتابخانه‌ای C++ استاندارد

- «کتابخانه‌ی استاندارد C++» مجموعه‌ای است که شامل توابع از پیش تعریف شده و سایر عناصر برنامه است. این توابع و عناصر از طریق **header** ها قابل دستیابی‌اند.
- مثال: تابع **sqrt** در کتابخانه‌ی **cmath** موجود است.

```
#include <iostream>
#include <cmath>
using namespace std;
int main(){
    double number;

    cout << "Please enter a number: ";
    cin>>number;
    cout << "The sqrt of " << number<<" is: "<<sqrt(number)<<endl;
    return 0;
}
```

```
Please enter a number: 9
The sqrt of 9 is: 3
```


بخش‌های مختلف یک تابع

Defining and Calling Functions

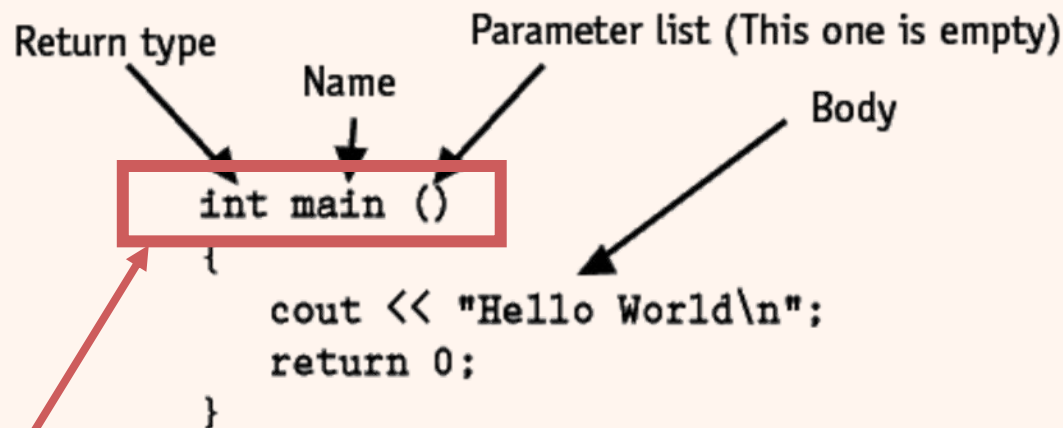
• هنگامی که یک تابع را تعریف می‌کنید می‌باید قسمت‌های زیر را در نظر بگیرید:

– نام

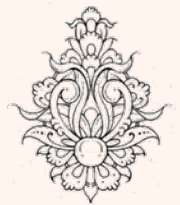
– آرگومان‌های ورودی

– بدنه

– نوع بازگشتی

سطر نخست به سرآیند تابع (function header) مشهور است

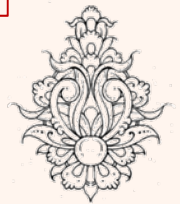
تابع void

Void Functions

- همه‌ی توابع به مقدار بازگشتی نیاز ندارند!
- تابعی که مقدار بازگشتی ندارد را **void** می‌نامیم.

```
void displayMessage()  
{  
    cout << "Hello from the function displayMessage.\n";  
}
```

اسم توابع باید **لوی** باشند،
به گونه‌ای که از نام یک تابع بتوان به عملکرد آن پی برد

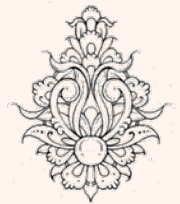
تابع void

```
void displayMessage()  
{  
cout << "Hello from the function displayMessage.\n";  
}  
  
int main()  
{  
cout << "Hello from main.\n";  
displayMessage();  
cout << "Back in function main again.\n";  
return 0;  
}
```

```
Hello from main.  
Hello from the function displayMessage.  
Back in function main again.
```

```
void displayMessage()  
{  
    cout << "Hello from the function displayMessage.\n";  
}
```

```
int main()  
{  
    cout << "Hello from main.\n";  
    displayMessage();  
    cout << "Back in function main again.\n";  
    return 0;  
}
```



```
// function example
#include <iostream>
using namespace std;

int addition (int a, int b)
{
    int r;
    r=a+b;
    return (r);
}

int main ()
{
    int z;
    z = addition (5,3);
    cout << "The result is " << z;
    return 0;
}
```

The result is 8

